

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v právnej veci navrhovateľky **E. H.**, proti odporcovi **RSDr. J. H.**, o **vrátenie daru**, vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp.zn. 5 C 206/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Malacky z 29. apríla 2008 č.k. 5 C 206/2008-241 a rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. februára 2009 sp.zn. 14 Co 501/2008 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave z 18. júna 2009, sp.zn. 14 Co 501/2008 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky **z a m i e t a** .

Navrhovateľke náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Malacky rozsudkom z 29. apríla 2008 č. k. 5 C 206/2008-241 (v poradí druhým) určil, že navrhovateľka je spoluvlastníčkou nehnuteľnosti zapísanej na LV č. X. v kat. úz. S. ako parcela č. X. o výmere 338 m² – zastavaná plocha, súp. č. X. v podiele ½ k nehnuteľnosti. Odporcovi uložil povinnosť vypratať nehnuteľnosť v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Súčasne odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľke

náhradu trov konania v sume 71 618 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V konaní mal za preukázané, že navrhovateľka darovacou zmluvou zo dňa 27. decembra 1987 darovala odporcovi spoluvlastnícky podiel v 1/2 k spornej nehnuteľnosti, ktorej bola navrhovateľka ku dňu darovania výlučnou vlastníčkou. Odporca sa následne voči nej dopúšťal hrubého porušovania dobrých mravov a to hrubých verbálnych útokov, ohováraním jej osoby na verejnosti, fyzickými útokmi voči nej i dcére, preto sa domáhala od odporcu vrátenia daru, na ktorú výzvu odporca nereagoval. Súd prvého stupňa v konaní vypočul svedkov a to M. M., Ing. J. M., A. H., Doc. Ing. M. K. a P. H.. Svedkovia M. M. a Ing. J. M., (rodičia navrhovateľky), zhodne uviedli, že v priebehu trvania manželstva odporca vyžadoval od navrhovateľky, aby mu táto darovala polovicu rodinného domu, s čím oni nesúhlasili. Odporca im znemožňoval kontakt s ich vnukom P. a obidvaja potvrdili konflikt, ktorý sa odohral na Vianoce roku 1997, keď matka navrhovateľky išla za ňou, pričom odporca ju mal vyhodiť z ich domu. Dcéra navrhovateľky A. H. uviedla, že odporca sa prestal o ňu zaujímať približne v roku 1997, kedy sa snažila nadviazať kontakt so svojim skutočným biologickým otcom. Začal ju hrubo urážať a niekoľkokrát sa ju snažil vyhodiť z domu, pričom navrhovateľka túto situáciu vyriešila tak, že jej darovala 1/4 domu. Svedok Doc. Ing. M. K., CSc. potvrdil, že odporca si po sobáši s navrhovateľkou osvojil jej 8 ročnú dcéru A., avšak s podmienkou, že prepíše na neho polovicu jej rodinného domu. Dcéru si adoptoval formou zrušiteľnej adopcie. Odporca mu sám povedal, že chce získať polovicu vlastníctva domu pre svoje zabezpečenie v starobe alebo pre prípad, že by sa jeho manželstvo nevydarilo. Syn účastníkov P. H. uviedol, že odporca bol v rôznych situáciách neprávom navrhovateľkou osočovaný a taktiež k obvineniu, že jeho otec vyhodil z domu starú matku uviedol, že toto sa nestalo, pričom on bol očitým svedkom toho, že k žiadnemu konfliktu medzi starou matkou a niekým z rodiny nedošlo. Taktiež uviedol, že nie sú pravdivé tvrdenia, že odporca navrhovateľku fyzicky napádal a urážal. On bol naopak svedkom takých situácií, že navrhovateľka odporcu napádala a provokovala, a to fyzicky aj slovne. Výpoveď tohto svedka však súd vyhodnotil vzhľadom na správu z psychologického vyšetrenia tohto svedka ako neobjektívnu, vzhľadom na silne negatívny vzťah svedka k navrhovateľke, čo bolo preukázané i v konaní Okresného súdu Malacky sp.zn. 8 Nc 174/1998, v ktorom znalec z odboru psychológie PhDr. I. O. uviedol, že P. H. sa vo vzťahu k matke identifikoval s otcom, vžil sa do jeho role a stráca hranice medzi tým, čo je jeho a čo otcove. Pokiaľ sa týkalo vznesenej námietky premlčania zo strany odporcu, túto súd prvého stupňa nepovažoval za dôvodnú, navrhovateľka si jednostranným právnym úkonom, listom adresovaným odporcovi uplatnila právo zániku darovacieho vzťahu dňa 16. septembra 1998, pričom

z vykonaného dokazovania bolo preukázané správanie odporcu, ktoré bolo považované za hrubo porušujúce dobré mravy, sa prejavovalo v rokoch 1995 až 1998, teda v období troch rokov, predtým, ako si navrhovateľka právo na vrátenie daru uplatnila. Keďže dospel k záveru, že navrhovateľka preukázala splnenie podmienok v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka, mal za to, že návrh navrhovateľky bol dôvodný.

Krajský súd v Bratislave, rozsudkom z 10. februára 2009 sp.zn. 14 Co 501/2008 potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvého stupňa. Navrhovateľke nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Uznesením zo dňa 18. júna 2009 sp.zn. 14 Co 501/2009 podľa § 164 O.s.p. opravil chybu v záhlaví svojho rozsudku, spočívajúcu v chybnom označení rozsudku súdu prvého stupňa. Mal za to, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav a vec i správne právne posúdil. Stotožnil sa s hodnotením výpovedí svedkov, najmä s vyhodnotením výpovede svedka P. H., syna účastníkov, tak ako túto výpoveď, vzhľadom k zjavnej, preukázanej zaujatosti tohto svedka voči navrhovateľke, vyhodnotil súd prvého stupňa. Poukázal i na správny záver súdu prvého stupňa k vznesenej námietke premlčania, ktorú podal odporca nedôvodne, uviedol, že odporca sa ďalších skutkov voči navrhovateľke a jej dcére dopúšťal i po uplatnení práva na vrátenie daru, konkrétne i v rokoch 1999 a 2001, pričom trojročná premlčacia lehota na uplatnenie práva na vrátenie daru začína plynúť samostatne od každého skutku alebo takého správania obdarovaného, ktoré je hrubým porušením dobrých mravov.

Proti týmto rozsudkom prvostupňového a odvolacieho súdu podal na základe podnetu odporcu s poukazom na ustanovenie § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/, c/ O.s.p. mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky, ktorý navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietal, že prvostupňový súd nevyhodnotil všetky preukázané dôkazy, ale zameral sa len na tie, ktoré boli v prospech navrhovateľky a odvolací súd sa napriek tomu odvolacími dôvodmi nezaoberal. Vystačil si len s konštatovaním o neobjektívnosti výpovede P. H. a v ostatnom sa stotožnil s odôvodnením prvostupňového súdu. Úlohou odvolacieho súdu však v danom prípade bolo posúdiť, či súd prvého stupňa konal alebo nekonal v súlade s ust. § 132 O.s.p. a či súd prvého stupňa vykonal správny výklad ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka. Skutočnosťou, že prvostupňový súd poukázal na dve odlišné ustanovenia pri počítaní premlčacej lehoty a to ustanovenie § 101 a § 102 Občianskeho zákonníka, sa odvolací súd nezaoberal. Uviedol, že nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Dochádza

k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Mal za to, že súdy síce aplikovali správny právny predpis ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka, nesprávne ho ale interpretovali a zo správnych skutkových záverov vyvodili nesprávne právne závery. Súdy v konaní zhromaždili dostatok dôkazných prostriedkov na zistenie skutkového stavu a na preukazovanie správania sa obidvoch účastníkov konania, resp. ostatných rodinných príslušníkov. Právne závery súdov zo zisteného skutkového stavu vychádzali z jednostranného, účelovo zameraného posúdenia veci v prospech navrhovateľky, čoho dôsledkom bolo nesprávne právne posúdenie veci. Tieto skutočnosti odôvodňujú podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., keďže rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Ďalej uviedol, že konanie je zaťažené i vadou v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., ktorou je nesprávnosť zisteného skutkového stavu nie z pohľadu vykonaného dokazovania, ale z pohľadu postupu súdu v dôkaznom procese. O vadu pri zisťovaní skutkového stavu veci ide hlavne vtedy, ak súd v dôkaznom konaní nepostupoval v súlade s ustanovením § 120 O.s.p. a nevykonal dôkaz, ktorý mal slúžiť k objasneniu právne významnej skutočnosti. Okolnosť, že súd nezameral svoje dokazovanie aj na overenie správnosti výpovede svedka P. H., nezohľadnil výpoveď odporcu a ním predložené listinné dôkazy, znamená, že konanie súdu je postihnuté vadou spočívajúcou v porušení ustanovení o dokazovaní, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a tieto skutočnosti odôvodňujú podanie mimoriadneho dovolania aj podľa ustanovenia § 243f ods. 1 písm. b) O.s.p.

K mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora sa vyjadrila navrhovateľka, ktorá namietala, že je podané nedôvodne. Uviedla, že mimoriadne dovolanie musí byť odôvodnené skutočnosťami v zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. a žiadne v tomto ustanovení vady konania, či nedostatky v právnom posúdení v priebehu konania, nenastali.

Odporca sa s podaným mimoriadnym dovolaním stotožnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora nie je dôvodné.

Generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky umožňuje procesný predpis v ustanovení § 243f ods. 1 napadnúť mimoriadnym dovolaním právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Z ustanovenia § 243h O.s.p. vyplýva, že v mimoriadnom dovolaní sa musí popri všeobecných náležitostiach podania (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napáda. Dovolacie dôvody, ktorými bolo mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora odôvodnené, neposudzuje dovolací súd len podľa toho, ako boli označené, ale najmä podľa ich obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243c a § 243i ods. 2 O.s.p.).

Vady v zmysle § 237 O.s.p., ktoré dovolací súd posudzuje podľa § 242 ods. 1 druhej vety O.s.p. z úradnej povinnosti, neboli v mimoriadnom dovolaní výslovne namietané a z obsahu spisu ani nevyplývajú. S výnimkou týchto väd je dovolací súd viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho mimoriadny dovolateľ obsahovo vymedzil.

Nesprávnym právnym posúdením veci je v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Právnemu posúdeniu veci ako okresným, tak aj krajským súdom, však nie je možné nič vytknúť. Dovolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s právnym posúdením veci súdmi nižších stupňov, ktoré považuje za správne.

V podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia ako prvostupňového, tak aj odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné poukázať na tú skutočnosť, že mimoriadny dovolateľ vyvodzuje nesprávne právne posúdenie veci súdmi výlučne z hodnotenia dôkazov vykonaných súdmi nižšieho stupňa, ktoré podľa jeho názoru nesprávne vyhodnotili vykonané dokazovanie a nesprávne ustálili, že navrhovateľka v konaní preukázala dôvodnosť svojho návrhu na vrátenie daru, keď obdarovaný (odporca) sa k nej a jej dcére mal správať tak, že hrubo porušoval dobré mravy. Medzi zákonnými dôvodmi, ktoré by

odôvodňovali mimoriadneho dovolateľa napadnúť právoplatné rozhodnutia súdov mimoriadnym dovolaním sa však dôvod, vzťahujúci sa k námietkam o nesprávnom hodnotení vykonaných dôkazov v súvislosti s právnym posúdením veci, nenachádza.

Z ustanovenia § 132 O.s.p. totiž vyplýva, že dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten – ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O.s.p.). Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. smeruje na pochybenia pri aplikácii práva na zistený skutkový stav a nie na pochybenia pri zisťovaní skutkového stavu veci. Z obsahu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky je zrejmé, že mimoriadny dovolateľ pod nesprávnym právnym posúdením veci v skutočnosti nenamieta ani jeho úplnosť a správnosť vykonaného dokazovania, ale jeho vyhodnotenie súdmi. Keďže za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 O.s.p. nemožno považovať nesúhlas mimoriadneho dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdmi (napr. R 42/1993), nemohol sa dovolací súd námietkami mimoriadneho dovolateľa týkajúcimi sa neúplnosti a nesprávnosti vyhodnotenia dokazovania súdmi zaoberať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné poukázať aj na to, že mimoriadne dovolanie nie je „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 243f ods. 1 písm. a/, b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa mimoriadnym dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi, tak ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym

posúdením vecí, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní.

Preto za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. nemožno považovať nesúhlas mimoriadneho dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdmi. Dovolací súd považuje v tejto súvislosti za potrebné opakovane zdôrazniť, že námietky mimoriadneho dovolateľa, uvádzané v odôvodnení mimoriadneho dovolania o tom, že rozhodnutia spočívajú v nesprávnom právnom posúdení vecí, boli mimoriadnym dovolateľom prezentované výlučne v súvislosti, s podľa jeho názoru zlým vyhodnotením dokazovania, a preto neobstoja.

Pokiaľ mimoriadny dovolateľ namietal, že konanie je postihnuté vadou podľa § 243f písm. b/ O.s.p., je potrebné v tejto súvislosti uviesť, v čom spočíva dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., t.j. že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takouto inou vadou konania je v zmysle konštantnej judikatúry súdov vada konania, ktorá je (rovnako ako vady konania uvedené v § 237 O.s.p.) spôsobená porušením procesných noriem upravujúcich občianske súdne konanie. Medzi takéto vady patrí napr. skutočnosť, že rozhodnutie súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu z dôvodov, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní nepostupoval podľa § 213 O.s.p., že vo veci rozhodoval vecne nepríslušný súd prvého stupňa a odvolací súd v tomto smere jeho rozhodnutie nenapravil, že odvolací súd rozhodol o veci meritórne, hoci mal správne odvolanie odmietnuť a podobne. Takouto inou vadou konania nie je však hodnotenie dôkazov súdmi, pokiaľ bolo vykonané v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami, ako tomu bolo v preskúmvanej veci. Sám mimoriadny dovolateľ vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku (str. 6 ods. 3), uviedol, že „súdy v konaní zhromaždili dostatok dôkazných prostriedkov na zistenie skutkového stavu a na preukazovanie správania obidvoch účastníkov konania, resp. ostaných rodinných príslušníkov“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky z vyššie uvedených dôvodov nepovažoval za dôvodné, a podľa § 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. ho zamietol.

V dovolacom konaní úspešnej navrhovateľke vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcovi, ktorý podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania a ktorý úspech nemal (§ 148a ods. 2 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože si ich neuplatnila (§ 151 ods. 1 s použitím § 243i ods. 2 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. apríla 2011

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová